



Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2021

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	3
1.1	Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1	Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2	PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	4
1.1.3	Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	11
1.1.4	Saavutettavuuden edistäminen	12
1.1.5	Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	13
1.2	Tavoittelemme hiilineutraaliutta	17
1.2.1	Hiilineutraaliuden edistäminen.....	17
1.2.2	Kiertotalouden ratkaisut.....	18
1.2.3	Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	18
1.2.4	Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	19
1.2.5	Kestävä kaupunkikehitys.....	22
1.3	ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	24
2	Toiminnallinen tuloksellisuus.....	24
2.1	Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	24
3	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	27
4	Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	28
5	Voimassaolo ja seuranta.....	28
5.1	Liite.....	29
6	Allekirjoitukset.....	29

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävästä kasvusta ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

ELY-keskuksessa on valittu painopisteet, joihin keskitytään poikkihallinnollisesti.

Johtoajatuksena painopisteille toimivat seuraavat tavoitteet:

- POS ELY on aktiivinen, verkottunut ja laaja-alaisesti toimiva vaikuttaja.
- POS ELY edistää valitsemillaan painopistealueilla yhteisten tavoitteiden toteutumista määrätietoisesti ja laajemmin kuin vain lakisääteisten tehtävien puitteissa sekä maakunnallisessa että valtakunnallisessa ekosysteemissä.

Tavoitteena on varmistaa, että kaikki vastuualueet osallistuvat painopistealueiden mukaiseen toimintaan samansuuntaisesti ja yhteisesti tukevat asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kullekin painopistealueelle keskuudestaan on asetettu vastuuhenkilö, joka vastaa tavoitteen mukaisen toiminnan toteutumisesta.

Varsinaisina painopistealueina ovat:

- Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen
- Elinkeinojen edistäminen (sis. matkailun edistäminen, ruoka- ja luontomatkailu, vesistö)
- Vahva maatalous
- Merkittävien teollisuus- ym. hankkeiden edistäminen
- Ilmastonmuutos, vähähiilisyys, kiertotalous ja luonnon monimuotoisuus
- Liikkumisen mahdollisuudet ja uudet palvelut
- ELY-keskuksen ja TE-toimiston osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö

Maakunnan elinkeinoelämän valinnat ovat tärkeässä asemassa ratkaistaessa ympäristökysymyksiä. Ympäristöystävälliset elinkeinot ovat kilpailukykyisiä edelläkävijöitä ympäristötavoitteiden kiristyessä. Elinkeinotoiminta nojaa yhä enemmän biotalouteen ja kiertotalouteen.

Maaseudun elinvoimaisuus tulee säilyttää ja sitä pitää vahvistaa. Hajautetut energiaratkaisut, maatalouden kiertotalous, hyvä metsänhoito, luontomatkailu tuovat toimeentuloa

maaseudulle. Maaseudun elinvoimaisuus on edellytyksenä biotalouden kehitykselle ja kulttuuriympäristöjen säilymiselle.

Maakunta keskittyy biokaasun tuotannon ja hyödyntämisen lisäämiseen, jolla vähennämme kasvihuonekaasupäästöjä ja nostamme maakunnan energiaomavaraisuutta. Säästämme energiaa ja parannamme energiatehokkuutta hyödyntämällä korkeaa osaamista ja teknologiaa.

Hyvinvoivan ympäristön itseisarvon kunnioittaminen on päätöksentekomme perusta ja tärkeä osa imagoamme. Tunnistamme Pohjois-Savon luontomatkailun vahvuudet ja kehitämme toimialaa.

Päätöksemme pohjautuvat tutkittuun ja ajantasaiseen tietoon. Tuemme tutkimus- ja asiantuntijaorganisaatioiden yhteistyötä ja verkostoitumista ympäristöongelmien ratkaisemiseksi, elinkeinojen kehittämiseksi ja innovaatioiden tuotteistamiseksi.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategisiin painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa* ja *Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY -strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkileikkaavasti kohtiin *Yleistä* ja *Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY -keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: *Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Toiminnan ja toimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan hallitusohjelman tavoitteet sekä työllisyyden kuntakoikeilut.

- Parannamme työmarkkinoiden kohtaantoa nopeuttamalla työpaikkojen täyttymistä ja lyhentämällä työttömyysjaksojen kestoja. Tämä toteutuu panostamalla asiakkuuksien vahvaan alkuun, tehostamalla työnvälitystä ja asiakkaiden ohjausta palveluihin.
- Teemme vaikuttavia palveluhankintoja, joilla tavoitellaan työllistymisiä tai investointeja osaamiseen ja työelämävalmiuksiin
- Edistämme koko työvoimapotentialin laajempaa hyödyntämistä. Tällä hetkellä suurin työvoimapotentialiaali on yli 55-vuotiaat, osatyökykyiset ja pidempään työttömänä olleet, joiden työllistymistä edistämme mm. kohdentamalla palkkatukea ja muita työvoimapalveluita näihin kohderyhmiin. Kytkeimme kansallisen työkykyohjelman sen tavoitteiden mukaisesti osaksi asiakasprosessia ja palveluhankintoja.

- Lisäämme henkilökohtaista ja yksilöllistä palvelua TE-toimiston työnhakijoille, jotta voimme vastata erilaisiin palvelutarpeisiin. Työvoimapalveluita uudistetaan tukemaan nopeaa uudelleen työllistymistä. Erityisesti työttömyyden alun palveluja tehostetaan ja mahdollistetaan entistä paremmin työttömien erilaiset, yksilölliset tarpeet.
- Teemme laaja-alaista yhteistyötä kuntien, kumppaneiden ja palveluntuottajien kanssa. Yhteistyö Pohjois-Savon alueella toteutettavan kuntakokeilun kanssa luo perustan alueellisille palveluille. Eri toimijoiden yhteistyöroolit työllisyyden hoidossa toimivat hyvin ja asiakas saa tarvitsemansa palvelut yhteistyöverkostosta.
- Otamme käyttöön yhdessä Kuopion kaupungin kanssa toteutetun Askel- hankkeen aikana kehitetyt hyvät käytänteet asiakasprosessin tehostamisessa. Niitä ovat vaiheistettu palvelutarvearviointi, omatoimisen työnhaun määrittäminen ja yksilöllinen aikataulutettu työllistymissuunnitelma
- Lisäämme työelämän vetovoimaa ja luomme polkuja työvoiman ulkopuolelta takaisin tai ensimmäistä kertaa työmarkkinoille.
- Aktivoimme työllisyysastetta lisääviä ESR-hankkeita maakunnan alueella ja toimimme yhteistyössä tavoitteiden toteutumiseksi. Aktivoimme erityisesti koko työvoimapotentiaalin hyödyntämiseen ja siihen liittyvään kehittämistoimintaan.
- Teemme aktiivista työnantajien ja yritysten kontaktointia.
- Seuraamme aktiivisesti työmarkkinoiden muutoksia ja pidämme valmiustilaa yllä mahdollisiin äkillisiin rakennemuutostilanteisiin. Olemme muutosturvapalveluiden osalta luotettava kumppani ja työnantajien tukena koko prosessin ajan.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	47	46	45	45
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	38	36	34	34
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	3	3	3	3

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-

yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.

Keskeisimmät toimenpiteet:

Pohjois-Savon ELY-keskus aktivoi pk-yrityksiä t&k&i kehittämiseen sekä edistää ja kannustaa pk-yrityksiä kehittämään uusia tuotteita, palveluita ja ratkaisuja. Samalla tuetaan kasvua ja tuottavuutta edistäviä innovaatioita.

Pohjois-Savon ELY-keskus tukee ja edistää uusien innovaatio-, ekosysteemi- ja oppimisympäristöjen kehittymistä. Yhtenä keskeisenä ohjaavana strategisena tavoitteena on hiilineutraalius.

Pohjois-Savon ELY-keskus kannustaa pk-yrityksiä kehittämään kilpailukykyään osana globaaleja arvoverkostoja ja investoimaan aikaisempaa enemmän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan sekä hyödyntämään uusien teknologioiden sekä digitalisaation mahdollistamia uudenlaisia ratkaisuja liiketoiminnassaan.

ELY-keskus tukee alueella yritysten rahoituksen saatavuutta t&k&i toimintojen kehittämisessä. ELY-keskus tukee omilla rahoitusvälineillään alueen yritysten investointeja osamisen ja kansainvälisen kasvun kyvykkyyteen. ELY-keskus toimii aktiivisesti osana kansallista rahoittajien yhteistyöverkostoa. Yleisillä kehittämishankkeilla luodaan yrityksille vahva toimintaympäristö. Kehitetään alueen vahvuuksiin pohjautuvia ekosysteemejä ja mahdollistetaan alueen yritysten aktiivinen osallistuminen kansallisiin ja kansainvälisiin innovaatioverkostoihin. Tuetaan alueen koulutuksen ja tutkimuksen vahvuuksia ja edistetään niiden käytännön työelämäyhteistyötä.

Mittari:

ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämiseksi (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)

Pohjois-Savon ELY-keskus edistää erityisesti liiketoimintaekosysteemien luomista Pohjois-Savon omien osaamiskärkien näkökulmasta, jotta alueelta voidaan jatkossa tarjota alueellisiin vahvuuksiin nojaavaa erikoisosaamista sekä kohdentaa huippuosaamista muiden alueiden erikoisosaamisen tueksi. Aktivoimme ja toimimme aktiivisesti näiden ekosysteemien edistämiseksi.

Osallistumme TEM:n sekä Kuopion kaupungin välisiin ekosysteemineuvotteluihin, ja osaltamme tuemme sopimuksen täytäntöönpanoa mm. rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita. Osallistumme myös MAL-sopimuksen ja Siltasopimuksen valmisteluun ja toteuttamiseen.

Panostamme seuraaviin älykkään erikoistumisen liiketoimintaekosysteemeihin:

- Terveys ja hyvinvointi, hyvinvointiteknologia
- Kone- ja energiateknologia, konevalmistus
- Puunjalostus
- Elintarviketuotanto
- Matkailu
- Vesiosaaminen

Tavoitteena on lisätä yritysten vientiä ja vientipotentiaalia. Seurantamittarina on näiden toimialojen vientitilastot, joita seurataan yhdessä maakunnan liiton kanssa.

Toimimme esimerkillisesti rohkeiden innovatiivisten kehityshankkeiden edistämiseksi ja toteuttamiseksi ja tuemme yritysten henkilöstön monimuotoistumista ja kansainvälistymistä. Pyrimme mahdollistamaan nykyistä laajempaa ja kansainvälisempää TKI-toimintaa luomalla edellytyksiä kansainvälisten tutkijoiden ja opiskelijoiden osallisuudelle.

Yritysrahoituksen maksimaalinen hyödyntäminen yrityksiä kehittämissä Toimimme yhteistyössä Pohjois-Savon liiton kanssa kehittämissä ympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien rakentamisessa. Hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan yrityksen kehittämissä palveluita alueen yrityksiä t&k&i-kehittämisen aktivoimisessa ja vahvistamisessa

Tavoitteena on edistää alueen elinkeinoelämän älykästä erikoistumista erityisesti tärkeän vientisektorin yritysten osalta. Tavoitteena on edistää Pohjois-Savon valmistavan teollisuuden osalta digitaalisuuden astetta (IoT, robotisaatio ja tekoäly).

Edistämme ja mahdollistamme yritysten välistä yhteistyötä alueellisesti, kansallisesti sekä kansainvälisesti uusien tuotteiden, palveluiden ja innovaatioiden kaupallistamiseksi ja kansainvälistämiseksi. Tuemme alueen vahvuuksiin pohjautuvia klustereita ja niiden yrityksiä verkottumaan jo toimivien ekosysteemien kanssa.

Merkittävässä hankkeissa sujuvoitetaan YVA-, lupa-, valvonta-, liikennesuunnittelu-, rahoitus- ja kaavaprosessien yhteensovittamista tarjoamalla mahdollisuutta ennakkoneuvotteluun mahdollisimman aikaisessa ja tarkoituksenmukaisessa vaiheessa.

Tavoite: *Aktivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Keskeisimmät toimenpiteet:

RR-ELYn vastuulla (Vuonna 2020 kehittämistoimia kohdennetaan edistämään alueen vienti- ja kasvupotentiaalin täysimääräistä toteutumista yhteistyössä eri rahoittajien ja kuntien sekä järjestöjen kanssa. Toteutetaan potentiaaliin kasvuyrityksiin kohdistuvia aktivointitoimia toimijoiden välisenä yhteistyönä. Hyödynnetään alueen kehittämishankkeita aktivointityössä. Tehdään viestinnällistä yhteistyötä yritysten kanssa toimivien toimijoiden kanssa.)

Maaseuturahoituksen osalta osallistutaan rahastojen yhteisiin aktivointitoimiin sekä kohdennetaan markkinointitoimia yritysrahoituksen osalta loppukauden täysimääräiseksi toteuttamiseksi.

Pohjois-Savon TE-toimisto ja ELY-keskus vahvistavat suunnitelmallisesti Eures-palveluiden täysimääräistä hyödyntämistä sekä EURES-palveluiden markkinointia. Tässä hyödynnetään mm. Messilive.fi -palvelua.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Eri palveluilla kasvuun ja kehittämiseen aktivoitujen yritysten määrä (kpl)	30	30	30	30

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Pohjois-Savon ELY-keskus sitoutuu Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja toimii aktiivisesti verkostoyhteistyön kehittämiseksi maakunnan alueella. Yhtenä keskeisenä toimenpiteenä on Kasvu CRM - asiakkuudenhallintajärjestelmän täysimääräinen hyödyntäminen asiakkuustyön pohjana. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus sitoutuu yhteisiin Team Finland –viestinnän ja brändin käytön linjauksiin. Toiveena olisi edelleen pienen vuosittaisen toimintamäärärahan kohdentaminen alueelliseen Team Finland - työhön parantaaksemme toiminnan vaikuttavuutta ja toimintamahdollisuuksia.

Pohjois-Savon ELY-keskus koordinoi ja vetää Pohjois-Savon maakunnan Team Finland –verkostoa. Team Finland koordinaatioon on nimetty ELY-keskuksen kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori, joka vastaa tavoitteellisesta toiminnasta ja Team Finland-verkoston toiminnan kehittamisestä yhteistyössä hallinnonalan muiden toimijoiden kanssa, erityisesti Finnveran, Business Finlandin, TE-toimiston ja ulkoministeriön kanssa. Pohjois-Savossa toimii aktiivinen Team Finland aluetiimi, jonka vastuulla on alueen potentiaalisten kansainvälistyvien yritysten aktivointi.

Maakunnan Team Finland-alueverkostoon kuuluvien toimijoiden, kuten kuntien elinkeinoyhtiöt, kauppakamari, yrittäjäjärjestö, kanssa käydään vuositapaamisia, joissa suunnitellaan asiakkuusyhteistyötä.

Pohjois-Savon pidemmän aikavälin tavoitteena on vientiyritysten määrän merkittävä kasvattaminen. Alueellisen Team Finland verkoston toiminta tukee tämän tavoitteen toteutumista ja ylittää viennin edistämistä. Keskeisenä tavoitteena on pk-yritysten kansainvälisen kasvun kiihdyttäminen monin eri keinoin.

Alueellinen Team Finland verkosto ja ELY-keskuksen kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori edistää lisäksi Pohjois-Savoon suuntautuvia kansainvälisiä investointeja (käynnissä Invest in and expand in Pohjois-Savo- hanke), edistää kansainvälistä matkailua sekä vahvistaa alueellista kansainvälistymisosaamista.

Tavoitteena on edelleen kehittää alueen oppilaitosten mahdollisuuksia olla mukana tiiviimmin Team Finland- yhteistyössä sekä generoida kehittämishankkeita, jotka edistävät aktiivista asiakaslähtöistä toimintamallia.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

Team Finland -verkoston ydintavoite on viennin edistäminen ja pk-yritysten kansainvälisen kasvun kiihdyttäminen.

Käynnistämme tiekartan tekemisen yhdessä kumppaneiden kanssa vientiyritysten määrän tuplaamiseksi pidemmällä aikavälillä. Osana tätä työtä täsmennetään Team Finland -kumppaniorganisaatioiden roolit alueellisesti, jotta TF-ydintoimijoiden ja keskeisten kumppanien palvelut toimisivat yhteen asiakaslähtöisemmin

Tunnistamme, aktivoimme ja sparraamme pk- ja midcap-yrityksiä käyttämään Team Finland -verkoston ydintoimijoiden kansainvälistymispalveluja ja varmistetaan niiden sujuva palvelupolku kansallisten palveluiden piiriin.

Järjestämme, tuemme ja aktivoimme vientiä ja kansainvälistä kasvua kiihdyttäviä tapahtumia ja tilaisuuksia, jotta kasvupolun eri vaiheissa olevat yritykset saavat tarvittavia palveluita

Aktivoimme ESR-kehittämishankkeita ja muiden rahoitusinstrumenttien käyttöä kehittämistoiminnan generoimiseksi.

Kannustamme yrityksiä hyödyntämään kansainvälistä rahoitusta (e.g. H2020) ja verkotumaan osaksi kansainvälisiä hankkeita ja konsortioita.

Tuomme esille kansainvälisiä markkinamahdollisuuksia ja Team Finland-kansainvälisen verkoston tukea kansainvälisille markkinoille pääsyssä.

Käynnistämme uusia kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyviä toimenpiteitä yhteistyössä alueen sekä kansallisten toimijoiden kanssa, joita ohjaamme ja tuemme vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Verkoston tavoitteena on lisäksi Suomeen suuntautuvien kansainvälisten investointien ja matkailun edistäminen sekä osaamisen vahvistaminen.

Toimimme aktiivisesti Invest-In – ja Visit Finland toiminnan edistämiseksi sekä alueellisen toiminnan yhteensovittamiseksi valtakunnallisiin toimiin. Osallistumme Lakeland-yhteistyöhön ja tuemme alueen toimijoiden yhteistyön kehittämistä

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi aktivodaan alueellisen Talent Hub-toiminnan käynnistäminen ja rakennetaan palveluita osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Yrityksille tuodaan esiin henkilöstön kansainvälistymisen ja kansainvälisten osaajien hyödyt yrityksen kansainvälistymisessä. Yritysten kansainvälistymistä tuetaan mm. työvoimakoulutuksilla sekä markkinoidaan Business Finlandin Talent Explorer – rahoitusta.

Käynnistetään Kansainvälisen kaupan osaajaksi –työvoimakoulutus, jonka tavoitteena on tuoda yrityksiin kansainvälistymisosaamista ja –resursseja.

Otamme asiakkuudenhallintajärjestelmän (KasvuCRM) täysimääräisesti käyttöön. Toivomme, että tavoite sisältyisi myös muiden yhteistyöyhteisöjen tulostavoiteasiakirjaan.

Vahvistamme yhdessä verkoston kanssa viestintää kansainvälistymisen ja Team Finland - palveluista sekä niiden vaikuttavuudesta.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Toteutamme alueellisen koronarahoitusta hakeneiden yritysten kontaktiohjelman ELY-keskuksen ja TE-toimiston yhteistyönä. Tavoitteena on kartoittaa yritysten palvelutarpeita ja edistää pk-yritysten liiketoiminnan ja kansainvälistymisen tavoitteita sekä edistää työllisyyttä.

Kehittämishankkeissa rahoitettavilla toimenpiteillä kannustetaan pk-yrityksiä kehittämään uusia tuotteita, palveluita ja ratkaisuja varsinkin kansainvälisille markkinoille sekä ottamaan käyttöön tuottavuutta ja kasvua edistäviä innovaatioita sekä hyödyntämään kiertotalouden ja muita vähähiilisiä ratkaisuja. Pk-yrityksiä kannustetaan myös kehittämään kilpailukykyään osana eri arvoverkostoja, kehittämään uusia ansaintamalleja ja hyödyntämään digitalisaation mahdollistamia ratkaisuja liiketoiminnassaan ja tuottavuuden parantamisessa. Pohjois-Savossa avainaloja kehittämisen kannalta ovat alueen vahvat liikkuvia koneita valmistavat yritykset, teknologiateollisuuden yritykset ja energia-tekniikan yritykset. Lisäksi merkittävää kasvupotentiaalia on biotalouden yrityksissä, elintarvikesektorilla sekä terveys- ja hyvinvointitekniikka-alueella. Matkailu yhdessä muun Järvi-Suomen kanssa muodostaa myös merkittävää kansainvälisen kasvun potentiaalin. Maaseuturahoituksen osalta painopisteenä jatkuu elintarvikealan yritysten tukeminen kehityksessä sekä uusien tuotteiden että kansainvälistymisen suhteen sekä panostaminen aiemmin mainittuun Järvi-Suomen matkailuun.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	4	4	4	4
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio)				
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio)				

Tavoite: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.*

Edistetään alueen vetovoimaa ja elinvoimaa edistävien palveluiden ja toimintaympäristöjen kehittymistä vahvistamalla kulttuurin, luovan talouden ja urheilun toimintaedellytyksiä ja yrittäjyyttä. Vahvistetaan järjestöjen kykyä edistää kulttuurin ja urheilun saavutettavuutta. Vahvistetaan alojen työllisyyttä tukemalla työn eri muotojen toimintaedellytyksiä. Tuetaan alueen vetovoimaisten kulttuuri ja luontomatkailukohteiden rakenteita ja pk-yri-tysten toimintaedellytyksiä kehittää liiketoimintaansa niiden yhteydessä. Vahvistetaan kansallispuistojen kiinnittymistä osaksi alueellisia arververkostoja ja edistetään Pohjois-Savon kulttuuriympäristöjen arvostusta ja hyödynnettävyyttä.

Mittari: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).*

Pohjois-Savon ELY-keskus toimeenpanee työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyönä laaditun Luovan talouden tiekartan linjauksia erityisesti yrityksille suunnattujen kehittämispalveluiden osalta. Edistetään luovien alojen yritysten kasvua sekä alueellisia luovien alojen hubeja.

Uusien osaamisalojen kasvua edistetään työvoimakoulutuksella ja muilla osaamista lisäävillä toimenpiteillä. Käynnistetään v. 2021 esimerkiksi Produktio- ja projektiosaamisen työvoimakoulutus luoville aloille. Hyödynnetään ESR-hankerahoitusta osaamisen vahvistamiseen. Tällä hetkellä on käynnissä Luova Veto – hanke, joka toteuttaa osallistujien tarpeista lähteviä valmennuksia ja kokeiluja luovien alojen liiketoiminnan ja työllisyyden kasvattamiseksi, yhteistyön lisäämiseksi ja toimintaedellytysten parantamiseksi. Hankkeessa tehdään Pohjois-Savon luovien alojen kehittämisohjelma alan toimijoiden kanssa.

Tuemme kehittämistä AVEK:n kanssa yhteistyössä CreMA- rahoituksella, yritysten kehittämispalveluilla ja mahdollisuuksien mukaan yritysten kehittämisavustuksella sekä muilla soveltuvilla rahoituksilla ja palveluilla.

Rahoitetut ja aktivoituvat kulttuuri- ja luontomatkailua tukevat hankkeet:

Matkailun kasvunäkymät ovat erittäin hyvät. Pohjois-Savon ELY-keskus edistää monipuolisten kulttuurisisältöisten palveluiden kehittymistä, jossa hyödynnetään paikallisen ja alueellisen kulttuurin vahvuuksia. Tuemme kulttuurimatkailun tuotekehitystä ja palvelurakenteiden, kulttuurireittien luomista ympärivuotisen matkailun lisäämiseksi.

Kulttuurimatkailun lisäksi kiinnostus luonnon hyvinvointivaikutuksia kohtaan on kasvussa. Luontomatkailussa korostuu matkailun kestävyys. Kestävyys tavoittelussa korostuvat tuotteiden ja palvelujen laadun parantaminen, ympäristövastuullisten asiakkaiden odotuksiin vastaaminen ja asiakkaiden ohjaaminen kestäviin kulutusvalintoihin.

ELY-keskus kannustaa ja edistää korkeampaa laatua ja asiakaslähtöisen ja räätälöidyn palvelun tarjontaa kehittyvään ja muuttuvaan kysyntään.

Kulttuurialan sekä kulttuuriympäristön edistämistä tukeva rahoitus:
Alueen elinvoimaisuuden edistämiseksi kehitämme kulttuurialan toimintaa, sekä osallistumme suomalais-venäläiseen foorumitoimintaan yhteistyössä Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten kanssa, erikseen sovittavalla tavalla. Lisäksi kehitämme kulttuuriympäristöä ja suuntaamme rahoitusta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskannan kunnossapitoon. Rakennerahastovaroin tuetaan kulttuuri- ja taidekasvatuspalveluiden uusia muotoja sekä kulttuurin saavutettavuutta.

ELY-alueen luovan alan rahoitus

Edistämme korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden ja luovan osaamisen edistämistä kehittäviä hankkeita sekä teemme alueellista ja alueiden välistä yhteistyötä keskeisten toimijoiden kanssa

Yhteistyön kehittyminen:

Tavoitteiden toteuttamiseksi teemme pitkäjänteistä poikkihallinnollista ja eri sektoreiden välistä yhteistyötä, osaamisen ja tiedon vahvistamista ja uusien toimintatapojen luomista

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Edistämme vastuullista toimintaa pk-yrityksissä, joka on strateginen väline lisätä pk-yrityksen kilpailukykyä, vastata kestäväen kehityksen haasteeseen ja kehittää toimintaansa. Lisäämme tähän liittyen tietoperustaa uusiutuvien ja kierrätettävien materiaalien sekä uusiutuvan energian käytössä, tuotteiden elinkaaren pidentämisestä, resurssitehokkuuden ja kiertäytymisen mahdollisuuksista.

ELY-keskus vastaa kasvinterveyden valvonnasta Ruokaviraston ohjauksessa. Tämä osaltaan takaa turvallisen ravitsemuksen, jolla edistetään alueen asukkaiden hyvinvointia. Toimitetaan tehtyjen suunnitelmien mukaisesti valvontaa. Maatalousvalvonnasta huolehditaan suunnitelmien mukaisesti. Rahoitetaan investoinneilla kehittyviä tiloja uudistumaan yleisen kysyntäkehityksen vaatimalla tavalla erityisesti alueelle tärkeillä maito-, liha, ja marjatiljoilla. Rahoitamme kehittämishankkeita, joilla tutkimuksellista tietoa saadaan laajalti asiakaskunnan käyttöön. Tavoittelemme toimimisessamme valvojasta valmentajaksi-toimintamallia ja autamme asiakkaitamme menestymään läpi koko ketjun – pellolta pöytään.

Erityisenä painopistealueena on maatalouden lantojen ja muiden sivuvirtojen hyödyntäminen mm. energiaksi. Lisäksi panostetaan alueelle tärkeään nurmitalouteen. Tehdään tiivistä yhteistyötä Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toteuttamisessa.

Toteutetaan asiakaslähtöisesti elinkeinokalatalouden toimintaohjelmaa, tuetaan yritysten uudistumista ja kilpailukyvyn parantamista. Lisätään asiantuntija-apua uusille yrittäjille. Kohdennetaan toimenpiteitä järvikalan saatavuuteen, logistiikkaan ja lisäarvotuotteiden kehittämiseen. Ruokakalatuotannon kasvua edistetään yhteistyössä vesiviljely-yritysten ja tutkimuksen kanssa. Edistetään raputalouselinkeinoa tehostamalla rapukantojen hyödyntämistä ja lisäämällä rapukauppaa ja -jalostusta uudistuneen rapustrategian toimenpitein. Johdetaan Meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelman alueellista valmistelua.

Matkailuelinkeinon kehittämisessä edistetään matkailun kestävyttä. Kestävyyden tavoittelussa korostuvat tuotteiden ja palvelujen laadun parantaminen, ympäristövastuullisten asiakkaiden odotuksiin vastaaminen ja asiakkaiden ohjaaminen kestäviin kulutusvalintoihin. ELY-keskus kannustaa ja edistää korkeampaa laatua ja asiakaslähtöisen ja räätälöidyn palvelun tarjontaa kehittyvään ja muuttuvaan kysyntään.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	95	95	95	95

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: *Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Perusväylänpidon rahoitus kohdistetaan Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. Toimenpiteillä pyritään mahdollisimman suureen vaikuttavuuteen niin kohdevalinnan, ajoituksen kuin kunnostusmenetelmienkin osalta. ELY-keskus käy jatkuvaa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa ja huomioi ylläpidon ohjelmien laadinnassa asiakastarpeet.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)	222	211	201	201
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)	3,0	3,0	3,0	3,0
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)	2,7	2,7	2,7	2,7

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: *Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee*

Keskeisimmät toimenpiteet:

ELY-keskuksella on vahva alueellinen koordinaatiorooli alueellisessa osaamisen ja ohjauksen ekosysteemin kehittämisessä, keskeiset toiminnalliset kumppanit ovat elinkeinoelämän edustajat, oppilaitokset, TE-toimisto, kunnat ja kaupungit sekä järjestöt. Tavoitteena on tukea alueellista uudistumista ja vastata yritysten ja työnantajien tarpeisiin. Tätä tavoittelemme seuraavin toimenpitein:

ELY-keskus edistää yhdessä TE-toimiston kanssa työmarkkinoiden toimivuutta sekä osaavan työvoiman saatavuutta hankkimalla yritys- ja elinkeinolähtöistä työvoimapolitiittista koulutusta ja näitä tukevia valmennuspalveluita. Osaamisperustaiset hankinnat ovat työelämän tarpeita tukevia. Varmistamme, että osaamispalvelut ovat käytettävissä myös työllisyyden kuntakokeilujen asiakkailta. Seuraamme osaamispalveluiden laatua ja vaikuttavuutta. Hyödynnämme innovatiivisia hankintamenettelyjä parantaaksemme uuden teknologian ja uusien oppimismenetelmien hyödyntämistä-

Teemme aktiivista työmarkkinoiden, osaamistarpeiden ja toimialojen ennakointityötä yhteistyössä Pohjois-Savon liiton ja Pohjois-Savon TE-toimiston kanssa.

Edistämme koulutuksen saavutettavuutta ja kattavuutta ja teemme yhteistyötä alueellisten koulutuskuntayhtymien sekä korkeakoulutusta tarjoavien oppilaitosten kanssa. Lisäksi panostamme asiakkaiden koulutusohjaukseen. Aktivoimme osaamisen kehittämisen hankkeita sekä sellaisia hankkeita, jotka panostavat koulutuksen osuvuuden parantamiseen, kasvu- ja rakennemuutosalojen muutoksenhallintaa ja jatkuvaan oppimiseen.

Kokoamme alueellisen jatkuvan oppimisen työryhmän, johon kuuluu laaja-alaisesti elinkeinoelämän ja oppilaitosten edustajat. Otamme huomioon myös kuntakokeilukunnat. Lisäksi kannustamme alueen oppilaitoksia hyödyntämään jatkuvan oppimisen rahoituksia.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastaavat elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

Pohjois-Savon ELY-keskus ja TE-toimisto edistävät yhteistyössä maakunnan talouskasvua panostamalla työmarkkinoiden toimivuuden ja yritysten kilpailukyvyn parantamiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Mittarit:

- Yrityslähtöisen koulutuksen lisääminen (erityisesti rekrytointikoulutukset ja F.E.C.-koulutukset) ja näiden toteutuminen
- Työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisääminen
- Rekrytointiongelmien
- Vähintään toisen asteen suorittaneiden osuus, sekä korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus

Tavoitteena on valtionosuusrahoitteisen työvoimakoulutuksen toteutuminen täysimääräisesti tarpeita vastaavalla tavalla. Lisäämme työvoimakoulutuksen tarjontaa ja asiakasohjausta erityisesti tarvealoille sekä ennakoiduille työvoimatarvealoille.

Lisäämme vuoropuhelua ja kehitämme uusia toimintamalleja ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa ja aktivoimme kehittämishankkeita osaamisen kehittämiseksi.

Osallistumme ennakointiverkostoyhteistyöhön alueellisesti ja valtakunnallisesti. Luomme uudenlaista ennakointiyhteistyötä maakunnan liiton kanssa, jossa tavoitteena on maakunnan nuorten osallisuuden lisääminen ennakoinnissa ja tulevaisuuden rakentamisessa.

Pohjois-Savon ELY-keskus tuottaa ennakointi- ja tilastotietoa alueen yhteisiin tietotarpeisiin, erityisesti aluekehityksestä, työmarkkinoista sekä lyhyen aikavälien osaamis- ja koulutustarpeista. Pohjois-Savon TE-toimisto tuottaa ammattibarometrin avulla tietoa ylitarjonta- ja pula-aloista.

Lyhyen aikavälin ennakointitietoa hyödynnetään koulutusten suunnittelussa. Keskitytään erityisesti uudistuvan elinkeinoelämän osaamistarpeisiin. Ennakoinnissa huomioidaan tiedon tuotannon lisäksi toimintaympäristön muutokset ja ilmiöt.

Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukset ovat esittäneet Savo-Karjalan alueen valitsemista hallitusohjelman mukaisen Työn ja työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman pilotointialueeksi. Molempien alueiden keskeisenä haasteena on osaavan työvoiman saataavuus, mikä osaltaan heikentää alueiden yritysten kasvua ja kilpailukykyä. Savo-Karjalan alueella on pitkään tehty vaikuttavaa ohjelmallista kehittämistyötä yhteistoimintaan ja luottamukseen perustuvan työ- ja toimintakulttuurin vahvistamiseksi yrityksissä. Työn murros ja digitalisaatio koskettavat erityisen vahvasti niitä toimialoja, jotka ovat keskeisiä alueiden elinvoiman kannalta. Savo-Karjalan alueella on hyvät valmiudet ja toimintaedellytykset pilotoinnin käynnistämiseen nopealla aikataululla.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Elinikäisen ohjauksen alueellisen koordinaation painopisteenä on monialaisten ohjauspalveluiden kehittäminen. Kehittämistyössä keskeistä on alueen Ohjaamoiden sekä ohjaukseen liittyvän hanketoiminnan tukeminen. Kuopion Ohjaamon osalta tuetaan sen käynnistämistä, ja muiden Ohjaamojen osalta vahvistetaan edelleen niiden verkostotyötä. Ohjauspalvelujen laadullisen kehittymisen myötä kokonaan työn ja opiskelun ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten määrä vähenee. Laadukkaalla ja osuvalla ohjauksella ehkäistään syrjäytymistä (esimerkiksi viime sijaisella toimeentulotuella olevien määrä), lisätään mm. osatyökykyisten työllisyyttä ja samalla alueen yritykset saavat tarvitsemiaan osaajia.

Pohjois-Savossa toimii elinikäisen ohjauksen ryhmä (ELO-ryhmä), jossa on edustettuina ohjauksen näkökulmasta keskeiset tahot (TE-toimisto, oppilaitokset, järjestöt, yritykset ja kuntia). ELO-ryhmät sopivat toimiansa raportoinnista erikseen valtakunnallisen ELO-ryhmän kanssa. Vahvistaaksemme alueellista oppimisen ja ohjauksen strategiatyötä integroimme elinikäisen ohjauksen tavoitteet ja toiminnan alueelliseen jatkuvan oppimisen tavoitteistoon.

Elinikäisen ohjauksen edistämiseksi ELY-keskuksilla ei ole enää käytössä aiempien vuosien tapaan kehittämismäärärahaa, joka vaikeuttaa tavoitteiden, eli toiminnan koordinaation toteuttamista.

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Maahanmuuton laajennetulla toimialueella Itä-Suomessa (Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Savo) ELY-keskukset edistävät maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä sekä työperäistä maahanmuuttoa. Keskeisenä kotouttamisen painopisteenä on nopea työhön kiinnittyminen. ELY-keskukset kilpailuttavat oman alueensa työelämälähtöiset kotoutumiskoulutuksensa ja koulutukset tarjotaan maahanmuuttajille työ- ja elinkeinotoimistojen sekä työllisyyden kuntakokeilujen kautta. ELY-keskukset Itä-Suomessa ovat myös hankkineet yhdessä kotoutumiskoulutusta verkossa, josta on saatu hyviä tuloksia ja jonka toteuttamista jatketaan. Työ- ja elinkeinotoimistojen kautta on tarjolla lisäksi ammatilliseen tutkintoon ohjaavaa ja ammattisanastoon keskittyviä suomen kielen koulutuksia sekä muita työllistymistä edistäviä palveluja.

ELY-keskusten strategisessa suunnittelussa huomioidaan hallitusohjelman ja valtion kotouttamisohjelman tavoitteet sekä työllisyyden kuntakokeilut. Itä-Suomen 44 kunnasta 26 kuntaa on mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Itä-Suomen TE-toimistojen vieraskielisistä asiakkaista yli 60 prosenttia siirtyy kuntakokeiluihin.

ELY-keskusten strategisessa suunnittelussa huomioidaan hallitusohjelman ja valtion kotouttamisohjelman tavoitteet sekä työllisyyden kuntakokeilut. Vieraskielisten määrä Itä-Suomessa on kasvanut vuosittain, mutta parin viime vuoden aikana vieraskielisten määrän kasvu on selvästi hidastunut. Vuosina 2010-2014 vieraskielisten määrä kasvoi Itä-Suomessa keskimäärin yhdeksän prosenttia vuodessa, mutta vuosina 2015-2018 vain noin 4 prosenttia vuodessa. Myös uusia turvapaikanhakijoita ja kiintiöpakolaisia tulee Itä-Suomeen edellisvuosia vähemmän. Uusia kuntapaikkoja kiintiöpakolaisille ei nykyisessä tilanteessa ole välttämätöntä neuvotella, sillä kiintiöpakolaisille on tarjolla

enemmän kuntapaikkoja kuin mitä alueelle on viime vuosina ministeriöstä allokoitu. Tavoitteena on, että ministeriö allokoii Itä-Suomeen kuntapaikkoja vastaavan määrän kiintiöpakolaisia. ELY-keskukset tekevät tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa kotouttamisasi-
oissa ja pakolaisten määrän kasvaessa käynnistetään myös uusia kuntapaikkaneuvotte-
luja.

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan vuonna 2020 alkavalle kaudelle Pohjois-Savon ELY-keskus on nimittänyt Itä-Suomeen kolmen maakunnan yhteisen alueellisen etnisten suhteiden neuvottelukunnan, joka edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä maahanmuuttajien, kantaväestön, järjestöjen ja viranomaisten välillä.

Mittari: *Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).*

Pohjois-Savon ELY-keskus toimii kansainvälisen rekrytoinnin mallin valtakunnallisena koordinoivana ja kv. ostopalveluhankinnoista vastaavana ELY-keskuksena. Valtavirtaistamme TE-hallinnon asiantuntijoiden osaamisen uudelle globaalille tasolle palvelemaan yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen. Luomme mekanismeja kansainvälisen työvoiman kysynnän ja tarjonnan systemaattisempaan tunnistamiseen. Kehitämme yritysten monimuotoisuutta ja rekrytointivalmiuksia kansainvälisten osaajien suhteen. Luomme ja kehitämme lisää kansainvälisiä rekrytointeja tukevia digitaalisia palveluita ja virtuaalisia rekrytointialustoja kansalliseen käyttöön TE-hallinnossa.

Pohjois-Savossa panostamme kansainvälisten osaajien maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämistä ja toteutamme osaltamme kansallista Talent Boost -ohjelmaa. Olemme selvittäneet ulkomaalaistaustaisen työvoiman työllistymisen kipupisteitä ja edistämistarpeita Pohjois-Savossa.

Kansainvälisten osaajien potentiaali tuodaan läpileikkaavasti esiin TE-toimistojen ja ELY:jen yrityspalveluissa; tarjotaan kv. osaajien rekrytointiin liittyviä palveluita yrityksille ja edistetään kansainvälisten osaajien ja yritysten yhteen saattamista alueella.

Käynnistämme toimenpiteet, joilla edistetään Talent Hub- toiminnan käynnistämistä Kuopion seudulla. Edistämme ja vastaamme työvoiman saatavuuteen edistämällä työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa alueella mm. edistämällä ammattiosaajien kiinnittymistä alueelle sekä hyödyntämällä kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien potentiaalia tehokkaammin.

Ulkomaalaisen työvoiman ja opiskelijoiden rekrytointia tehdään kolmessa käynnistyneessä hankkeessa. Tärkeää on saada työnantajat tarjoamaan ulkomaalaisille työpaikkoja ja harjoittelupaikkoja ja näin kiinnittämään heitä maakuntaan. Tärkeää on myös kuntien ja oppilaitosten tarjoamien palvelujen kokonaisuus.

Pilotoimme Suomessa jo asuville ulkomaalaistaustaisille osaajille sekä ulkomailta rekrytoitavalle työvoimalle suunnattuja palveluita, jotka edistävät ja tehostavat henkilöiden työllistyvyyttä Pohjois-Savon alueelle. Lisäksi tarjoamme alueen työnantajille räätälöityjä palveluja ulkomaalaistaustaisen työvoiman työllistämisen ja työpaikkaan sitouttamisen tueksi.

Valjastamme työnvälityksen vahvemmin kansainväliseen rekrytointiin. Lisäämme EURES-palvelun tunnettuutta entisestään ja hyödynnämme TE-palvelujen MessiLive.fi -palvelua kansainvälisissä rekrytoinneissa.

Toivomme valtiolta rakenteellisia toimenpiteitä, joilla nopeuttaisimme työperäisen maahanmuuton ja oppilaitoksista valmistuneiden lupaprosesseja nopeutettaisiin - tämä tukisi kansainvälisten osaajien asettumista alueelle.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Perustetaan Pohjois-Savon ilmastoverkosto, joka toimii alueen keskeisimpien toimijoiden keskustelu- ja tiedonjakoforumina ilmastoasioissa. Laaditaan Pohjois-Savon ilmastostrategia, jonka tavoitteet tähtäävät alueen hiilineutraaliuteen ja kasvihuonekaasupäästöjen merkittävään vähentämiseen, ilmastonmuutoksen sopeutumiseen ja varautumiseen sekä hiilen sidontaan. Rahoitetaan vähähiilisyteen ja kiertotalouteen tähtääviä hankkeita ja investointeja ja seurataan niiden vaikuttavuutta. Kehitetään joukkoliikennepalveluita ja niiden järjestämiseen käytettävän kaluston vähäpäästöisyyttä yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Edistetään sujuvia matkaketjuja maakunnassamme vähäpäästöisyys huomioiden. Kehitetään kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita yhdessä kuntien ja kaupunkien kanssa. Kuntien kaavoitusprosessissa kiinnitetään huomio ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, varautumiseen ja hiilen sidontaan.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Kiertotaloutta ja vähähiilisyttä edistävien hankkeiden ja investointien määrä. Edistetään myös kaavoituksen keinoin vähähiiliseen talouteen siirtymistä.

Tuetaan ja edistetään yritysten, kuntien ja muiden toimijoiden

- teknologiaratkaisuja (digitalisaatio, tekoäly, pilvipalvelut), jotka edistävät vähähiilisyystavoitteita
- kiertotalouden liiketoimintaratkaisuja (palveluvaltaisuus, uusiutuvat materiaalit, jakamistalous, resurssitehokkuus)
- Käynnistetään biotalouden ja kertotalouden edistämissuunnitelmien laatiminen Pohjois-Savolle laajassa yhteistyössä toimijoiden kanssa.
- suunnataan elvytystoimenpiteitä vähähiilisen talouden kasvattamiseen

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

ELY-keskus ottaa tämän painopisteen kehitettäväksi Pohjois-Savon osalta vuoden 2020 aikana.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Toteutetaan valtakunnallista jätesuunnitelmaa yhteistyössä Savo-Pielisen jätehuollon neuvottelukunnan kanssa. Osallistutaan EU-rakennerahastojen energia- ja materiaalihokkuutta ja kiertotaloutta tukevien hankkeiden valmisteluun ja perustetaan koko ELY:n toimintaa tukeva kiertotalousryhmä uusien kiertotalous-innovaatioiden löytämisessä sekä kiertotalouden edistämiseksi maakunnassa. Osallistutaan jätealan ohjausryhmien työhön sekä paikallisen jätehuollon kehittämisseminaareihin. Lisätään kaupunkien, kuntien ja yritysten tietoa jätteiden hyötykäytön mahdollisuuksista. Edistetään rakennusjätteen hyödyntämistä tukevan riittävän vastaanotto- ja kierrätysverkoston muodostumista. Lisätään Itä-Suomen alueen yhteistyötä AVI:t ja ELY-jätelainmukaisissa tulkinnoissa (Teams-alusta). Myös kaavojen edistämässä kiinnitetään huomiota yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistämiseen (aluekeräysjärjestelmä). Varaudutaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa tiedottamaan jätelainsäädännön muutoksen aiheuttamasta muutostarpeesta. Tätä varten laaditaan erillinen tiedotussuunnitelma yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Luonnonvarojen kestävää käyttöä edistetään mm. maarakentamisessa.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Sisällytetään ilmastonmuutokseen sopeutuminen maankäyttöä, vesialueiden käyttöä, maaseudun kehittämistä ja kaavoitusta ohjaaviin strategioihin, ohjelmiin ja sopimuksiin. Huomioidaan ilmastotavoitteet kaavoituksen edistämässä. Hyödynnetään alueen metsävaroja sekä soveltuvia maa-alueita hiilen sidontaan. Luonnonsuojelualueiden lisäämisellä parannetaan maaperän hiilensidontakykyä.

Edistetään siirtymistä hiilineutraaliuteen toteuttamalla maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman toimenpiteitä maaperän hiilen säilyttämiseksi ja lisäämiseksi ja edistämällä energian talteenottoa ja energiatehokkuutta.

Ohjataan rahoitusta ruuantuotannon tuottavuuden parantamiseksi. Tehdään alueellista yhteistyötä muun muassa sään ääri-ilmiöihin, satovaihteluihin, huuhtoutumien kasvuun ja kasvintuhoihin varautumiseksi. Hyödynnetään vesitalouden, viljelykierron ja kasvivilintojen mahdollisuuksia sopeutumisessa ja edistetään hiilineutraalin nurmituotannon mahdollisuuksia.

Edistetään riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä ja vahvistetaan alueellista yhteistyötä.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seuranta toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Jatketaan METSO-ohjelman toteuttamista. Helmi-ohjelmassa käynnistetään ympäristön hoitotoimenpiteitä esim. paahdeympäristöjen hoito. Helmi-ohjelmaan sisältyvät luontonselvitykset jatkuvat. Osallistutaan lintuvesien kunnostussuunnitteluun ja toteutukseen Maa-aineslaki Natura-kohteiden inventointi ja suunnittelu käynnistyvät (Harju Nata) jatkuu. Jatketaan perinnebiotooppien inventointia ja käynnistetään niiden hoito erillisarhoituksella. Linnustolaskentoja tilataan lintuvesiltä ja suokohteilta. Ennallistetaan lähteitä arvokkailla pohjavesialueilla. Käynnistetään SSTE-kohteiden suojelun toteutus. Natura-arvioinnit valmistuvat. Vanhojen ohjelmakohteiden toteutus valmistuu pääosin. Lajisuoje-lua edistetään lajistoselvitysten, rajauspäästösten, neuvonnan ja metsäsertifikaatin keinoin. Luontotyyppien suojelua edistetään yleis- ja maakuntakaavoituksessa. Yleiskaavoihin SL-varauksia lisää ja vähemmän luo-merkintöjä. Seurataan vuosittain suojellun metsämaan pinta-alaa maakunnassa, tavoitteena yltää maan keskiarvoon. Vieraslajien tilannetta selvitetään ja ryhdytään torjuntatoimiin.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	1250	950	600	700

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Jatketaan paahdeympäristöjen, lintuvesien, perinnebiotooppien inventointia ja käynnistetään niiden hoito erillisrahoituksella. Linnustolaskentoja tilataan lintuvesiltä ja suokohteilta. Ennallistetaan lähteitä arvokkailla pohjavesialueilla. Käynnistetään SSTE-kohteiden suojelun toteutus. Puolet (250 ha) vanhoista ohjelmakohteista toteutetaan, tarvittaessa lunastuksin. Lajisuojelua edistetään lajistoselvitysten, rajauspäätösten, neuvonnan ja metsäsertifikaatin keinoin. Luontotyyppien suojelua edistetään yleis- ja maakuntakaavoituksessa. Yleiskaavoihin SL-varauksia lisää ja vähemmän luo-merkintöjä. Lasketaan ja aletaan seuraamaan vuosittain suojellun metsämaan pinta-alaa maakunnassa, tavoitteena yltää maan keskiarvoon. Osallistutaan valtakunnalliseen lettojen suojelua edistävään hankkeeseen. Jos saadaan toimeksianto, arvioidaan mahdollisuuksia laajentaa kansallispuistoja. Perinnebiotooppeja inventoidaan (jos lisäresurssi) 200 kpl. Paahdeympäristöjen hoitoa tulee vireille 15 kohteella ja neljällä harjujaksolla. Lähteiden ja suon ennallistamista tehdään kuudella kohteella. Lintuvesien kunnostusmäärät: 2 kohdetta AVI:n lupakäsittelyyn. Lajistoinventointeja tehdään 10 kpl. Erityisesti suojeltavien lajien rajauspäätöksiä tehdään 4 kpl. Uhanalaisten lajien esiintymispaikkojen hoitoa tehdään 10 kohteella.

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien sekä niiden toimenpideohjelmien toteutusta muun muassa vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksen avulla. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Viimeistellään saadun kuulemispalautteen perusteella Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelma kolmannelle vesienhoitokaudelle. Ohjelmassa kuvataan vesien tilan parantamistarpeet ja sidosryhmäyhteistyössä laaditut toimenpide-esitykset vuosille 2022-2027. Tavoitteiden saavuttamiseksi jatketaan tiivistä sidosryhmäyhteistyötä ja laaditaan toimintamalli vesistökunnostushankkeiden määrän ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Hankkeiden toteutusta tuetaan harkinnanvaraisilla avustuksilla ja asiantuntijapalveluilla. Toiminnan painopistettä suunnataan yhä enemmän monivaikutteisiin hankkeisiin liittyen maa- ja metsätalouden vesitalouden ja kuormituksen hallintaan, vähähiilisyysyteen ja kiertotaloushankkeisiin. Painopisteinä kiertotaloudessa ovat etenkin Ylä-Savo karjatalousalueiden ravinnekierron tehostaminen ja rehevien järvien vähempiarvoisen kalan hyödyntäminen. Vaelluskalojen elinolosuhteiden parantamista jatketaan purkamalla vaellusesteitä, kunnostamalla kalojen lisääntymisalueita sekä kehittämällä kestävä kalastusta.

Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnan parantamiseksi hanketoiminnan ja vesiensuojelun tehostamisohjelman avulla. Edistetään riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä.

Kehitetään valtion vesitaloushankkeiden toimivuutta vesilojen ja käyttötarpeiden muuttuessa sekä jatketaan toimenpiteitä tulvariskien hallinnan, vesienhoidon sekä vesistön käytön tavoitteiden saavuttamiseksi. ELYn rahoittamissa hankkeissa painotetaan vähähiilisyttä. Käynnistetään biotalouden ja kiertotalouden edistämissuunnitelmien laatiminen Pohjois-Savolle laajassa yhteistyössä toimijoiden kanssa.

Jatketaan luontaisen kierron palauttamista rakennettuihin vesistöihin kansallisen kalatie-strategian pohjalta ja edistetään muita toimenpiteitä vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Lisäksi puretaan vaellusesteitä ja kunnostetaan kalojen lisääntymisalueita sekä toteutetaan ohitusratkaisuja. Vaelluskalahankkeita toteutetaan laajalla yhteistyöllä. Edistetään kalastuksen sääntelyhankkeita rakennetuissa vesissä.

Edistetään kestäväää kalastusta, joka turvaa elinvoimaiset kalakannat. Kalakantoja säännellään ja hoidetaan yhteistyössä eri toimijoiden, kuten paikallisten vesialueiden omistajien, järjestöjen ja elinkeinonharjoittajien kanssa. Edistetään kalatalousalueiden toiminnan käynnistymistä ja käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimista. Päivitetään kalatalousvelvoitteita. Kehitetään vapaa-ajankalastuksesta suosittu ja kestävä harrastus toimeenpanemalla vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiaa. Kehitetään kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä. Lisäksi parannetaan kalastonhoitomaksujen vaikuttavuutta ja kohdentumista kalakantojen ja kalavesien ylläpitoon.

Edistetään kalatalouden arvoketjun kannattavaa ja kestävästi kasvavaa yritystoimintaa toteuttamalla Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kansallisen toimintaohjelman mukaisia toimia. Huolehditaan alueellisella tasolla EU-rahastojen rahoituksen ja ohjelmakauden 2021-2027 valmistelun yhteensovittamisesta. Kaupallisen kalastuksen ja kalankasvatuksen edellytyksiä parannetaan tukemalla hallitusohjelman kotimaisen kalan edistämishjelman toimia sekä edistämällä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytykset alueellisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Varmistetaan kalatalouden arvoketjun vastuullinen toiminta riittävällä valvonnalla.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

Vesistökuunnostushankkeiden osalta vuoden 2020 tavoitteet on kuvattu kohdassa "Vesistökuunnostusten edistäminen". Hajakuormituksen hillinnän osalta panostetaan edelleen maa- ja metsätalouden vesiensuojeluun. Maataloudessa pyritään edistämään etenkin lannan prosessointia, lannan ympäristöystävällistä käyttöä, neuvontaa ja monitavoitteisia vesitaloushankkeita. Metsätaloudessa osallistutaan alueellisen metsäohjelman laadintaan ja kehittämishankkeisiin. Metsätaloudessa erityiskohteena tulevat olemaan ojitetut turvemaat ja pienvedet, erityisesti purojen kunnostukset ja noususteiden poistaminen. Pistekuormituksen valvonta- ja hallintomenettelyissä huomioidaan kohdealueen vesistöjen tila ja ympäristötavoitteet. Pohjavesien osalta tuetaan suojelusuunnitelmien päivityksiä ja riskienhallintatoimenpiteiden toteutusta.

Tehdään biotalouden edistämissuunnitelma maakunnan yhteisenä hankkeena ja pilotointina käynnistetään kokeilu maataloudessa syntyvän lannan prosessoinnista mm. ravinnepöytäkirjaksi.

Edistetään Järvi-Suomen ympäristö- ja ilmasto-ohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä

Mittari: *Vesistökuunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen)*

Käynnissä 10 hanketta. Vireillä 4 hanketta. Valmistuvien hankkeiden lukumäärä 6.

Vakiinnutetaan vesistökunnostusten toimintamalli jolla edistetään tehokkaasti vesienhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmassa esitettyjen ja muiden vesiympäristön käyttöä parantavien hankkeiden toimeenpanoa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Omaehtoisten hankkeiden tukemisen ja ohjaamisen ohella edistetään laajempia ja vesiensuojelun kannalta vaikuttavampia tavoitteita. Jatketaan virtavesien kunnostustarpeen kartoittamista (nousuesteet) ja tehostetaan lintuvesien kunnostuksia (Helmi-ohjelman kohteet). Parannetaan pohjaveden käytettävyyttä kestäväällä tavalla yhdyskuntien vedenhankintaan sekä pohjavesialueiden riskien hallintaa edesauttamalla alueellista yhteistyötä, varautumista sekä rakennemuutosta vesihuollossa.

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestävää kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Painopistealueina ovat kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, liikennetarpeen vähentämistä ja palvelurakenteen kehittämistä koskevat kysymykset, kuntien strateginen suunnittelu (erityisesti Kuopion seudun MAL-sopimus ja kaupunkiseutusuunnitelma), laaja-alainen yleiskaavoitus, yleiskaavoituksen kehittäminen ja vaikutuksiltaan merkittävien alueiden asemakaavoitus. Edistetään kulttuuriympäristöjen vaalimista ja tuetaan kaupunkiseutujen kestävyttä kaavoituksen keinoin. Edistetään lähiluontoon perustuvaa virkistyskäyttöä (esim. Puijo).

Varmistetaan ja kehitetään seudullisen liikennejärjestelmätyön toimintamallia ja tuloksellisuutta. Parannetaan kaupunkiliikenteen sujuvuutta mm. liittymien sujuvuutta parantamalla ja kehitetään joukkoliikenteen yhteensovittamista ja lippu- ja maksujärjestelmien toimivuutta sekä kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä yhdessä kaupunkien kanssa.

Osallistutaan tiiviisti maakuntaohjelmatyöhön, EU-ohjelmien toteuttamiseen, Pohjois-Savon Uuden kasvun suunnitelman toteuttamiseen.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)	63,5	63,5	63,5	63,5

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): *Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).*

Alueiden kehittämisen alueelliset painopisteet ovat kuvattuina kokonaisuudessaan tässä asiakirjassa.

Vahvistetaan ELY-keskuksen roolia valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen (ALKE-päätös) edistäjänä ja aluekehittämistoimijana yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden kumppaneiden kanssa.

ELY-keskuksen ja TE-toimiston palvelujen (mm. osaava työvoima, yrittäjyys, elinkeinon kehittäminen) suuntaamisessa huomioidaan valtakunnalliset ja alueelliset aluekehittämistä koskevat painopisteet ja linjaukset.

ELY-keskus on mukana maakunnan selviytymissuunnitelman kehittämisessä ja toimeenpanossa.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

Painopistealueina kaavojen edistämässä ovat kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, liikennetarpeen vähentämistä ja palvelurakenteen kehittämistä koskevat kysymykset (erityisesti Kuopio-Siilinjärvi alue), erityisesti MAL-sopimus, kaupunkiseutusunnitelma, kuntien strateginen suunnittelu, laaja-alainen yleiskaavoitus, yleiskaavoituksen kehittäminen ja vaikutuksiltaan merkittävien alueiden asemakaavoitus. Luonnonsuojelun ja kulttuuriympäristön roolia edistetään edelleen vahvasti kaavoituksessa hallitusohjelman ja kulttuuriympäristöstrategian mukaisesti. Kytetään ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen huomioimista kuntien kaavoitukseen. Osallistutaan lisäresurssin avulla maakunnan (itäisen Suomen) tuulivoimarakentamisen edistämiseen (kaavoitus, vaikutusten arviointi, lupamenettelyt ja muu tuulivoiman käyttöä edistävä työ). Osallistutaan valtakunnallisen pima-strategian edistämiseen. Hoidetaan MRL:n muutoksiin ja uudistamiseen liittyvää neuvontaa, koulutusta ja laillisuusvalvontaa. Räätelöidään kehittämiskeskusteluja yhteistyössä kuntien kanssa ja otetaan teemoja kunta-kohtaisesti esiin esim. hiilineutraalin Pohjois-Savon tavoitteesta, vesihuollosta, kuntien ja ELY:n välisestä verkkoympäristössä tapahtuvasta yhteistyöstä. Alueidenkäytön osalta kiinnitetään perinteiseen tapaan erityishuomio merkittävimpiin strategisiin kaavoihin ja jaetaan tietoa MRL:n mahdollisesta uudistuksesta. Kehittämiskeskusteluihin osallistuu jatkossa enemmän myös E-vastuualue. Rakennusperintölain uudistuksen voimaantuloon 1.1.2021 liittyvien muutosten huomioiminen ELY-keskuksen roolissa.

DIGI-tavoite: Seurataan valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kehitystyötä ja edistetään maakunnan kuntien maankäytön suunnittelun ja rakentamisen siirtymistä digitaaliseen pohjalle mm. kehittämiskeskusteluissa ja neuvonnalla.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF –arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Viestintä on ajankohtaista, monikanavaista, vuorovaikutteista ja uusia ja toimintatapoja kehittävä: ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan ja tuottaa ajankohtaista ja kiinnostavaa sisältöä kaikki vastualueet huomioiden. Vuorovaikutusta ja yhteistä kehittämistä lisätään entisestään johdon ja asiantuntijoiden välillä. Viestinnän tavoitteita ja vaikuttavuuden mittareita kehitetään. Viestinnällä on vuosittainen vuosisuunnitelma ja painopisteet, jotka hyväksytään johtoryhmässä. Verkostoidutaan aktiivisesti ja tehdään yhteistyötä ohjaavien tahojen kanssa ja yliajallisesti.

ELY-keskuksen toiminnan strategisessa suunnittelussa määritellään mitä osa-alueita otetaan mukaan, kun lasketaan "toimintaympäristön tasearvoa". Asetetaan tavoitteet ja seurataan tasearvon kehitystä.

Edistetään strategisia tavoitteita tukevaa kokeilukulttuuria toteuttamalla erilaisia uusien toimintatapojen lyhytkestoisia kokeiluja, joiden tuloksia analysoidaan ja päätetään mahdollisista jatkotoimista.

Tuodaan lisäarvoa asiakkaille ja sidosryhmille tiedolla johtamisen välineillä. Rakennetaan aktiivisesti toimivia kumppanuusverkostoja maakunnan eri toimijoille Teams-ohjelmiston avulla.

Tiivistetään ELYn sisäistä ja ELYjen välistä yhteistyötä tehtävien hoidossa.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. ELY-*

keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanoon sitoudutaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntyä.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Toteutetaan ELY-keskusten yhteistä asiakkuusstrategiaa. Toimenpiteet tarkentuvat strategian valmistuttua marraskuussa 2020 ja ne kytetään ELY/AVI strategian käytäntöön vieniin.
- Sidosryhmätyötä kehitetään sidosryhmätutkimusten tulosten perusteella tavoitteena asiakkaiden parempi palvelu yhdessä yhteistyökumppaneiden ja palvelutuottajien kanssa hyödyntäen verkostoja ja kumppanuuksia. Verkosto ja kumppanuustyöskentelyn ja johtamisen osaamista kehitetään.
- Asiakastiedon hyödyntämistä ja hallintaa kehitetään varmistamalla riittävät tiedon hyödyntämisen menettelyt ja hyödyntämällä systemaattisemmin Kasvu CRM:n sisältämää asiakas- ja tapahtumatietoa

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikkariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Otetaan valtakunnallisesti käyttöön tulevat menetelmät käyttöön
Esitetään aktiivisesti uusia toimintamahdollisuuksia

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

Pohjois-Savon ELY-keskus (E-vastuualue) on tullut valituksi KEINO-osaamiskeskuksen Hankintojen vaikuttavuuden johtamisen -kehittämishjelmaan. Kehittämishjelman aikana Pohjois-Savon ELY-keskus kehittää hankintaosaamistaan entisestään kestävien, vaikuttavien ja innovatiivisten hankintojen toteuttamiseksi. Hankintojen vaikuttavuuden

johtamisen kehitysohjelman kautta edistetään kestäväällä tavalla vaikuttavia innovatiivisia julkisia hankintoja. Tavoitteena on, että 10 % toteuttavista työvoima- ja yrityspalveluiden hankinnoista olisi vuoteen 2023 mennessä luonteeltaan innovatiivisia. Innovatiivisten hankintojen avulla edistetään erityisesti työllisyyden edistämisen, sosiaalisten sekä kestäväen kehityksen tavoitteiden toteutumista. Teemme vaikuttavuuden mallinnuksen sekä tiekartan innovatiivisten hankintojen edistämiseksi.

Toteutamme julkisena hankintana I Love työvoimapalvelut – haastekilpailun jatkona toimenpiteitä yritysten rekrytointiongelmien ja osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseksi. Kilpailun tavoitteena oli löytää .51 momentilla rahoitettavia uusia innovatiivisia ja vaikuttavia palveluja. Voittajan palveluita toteutetaan vv 2020-2021.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asioinnin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:
Toimitaan tavoitteen mukaisesti.

Tavoite: *ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle käynnistetään yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmaa panostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyyden nostamiseen, siirrytään palvelukohtaisesta/vastuualuekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteentoimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä.*

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset laativat yhdessä KEHA-keskuksen kanssa yhteisen digikyvykkyyden kehittämissuunnitelman 28.2.2020 mennessä ja digitiekartan 30.6.2020 mennessä. Vuoden 2020 lopussa toteutettiin ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen digikypsyyden arviointi.

Keskeisimmät toimenpiteet:
Osallistutaan tavoitteiden mukaiseen toimintaan.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: Tietoturvan taso (sanallinen).

ELY –keskuksessa pidetään yllä tietoturvan perustasoa ja maaseutuyksikön osalta ISO27001 standardin mukainen taso.

1.1.2020 voimaan tulleen tiedonhallintalain edellyttämä toimeenpano otetaan huomioon virastossa.

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet:

Tavoitteena on, että ELY-keskuksen henkilöstön osaaminen on ajantasaista ja kehittyvää, henkilöstö on innostunut uudistumaan ja muutoksiin suhtaudutaan avoimesti.

- Henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja parantamista tuetaan suunnitelmallisesti työnantajan taholta aktiivisesti valituilla strategisilla painopistealueilla mm. järjestämällä koulutusta ilmastoasioiden huomioon ottamiseen työtehtävissä sekä tuessa uudelleen asiantuntijaviestinnän, digitalisaation, asiakkuuksien hoitamisen ja tietoturvan teemoissa.

Tavoitteena on pysyttää ELY-keskuksen henkilöstön työhyvinvointi ja työtyytyväisyys korkealla tasolla

- Työtyytyväisyyttä ylläpidetään kokonaisvaltaisesti osa-alueilla johtaminen, työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet, toimintakulttuuri ja vuorovaikutus ja viestintä. Poik-

keamiin reagoidaan välittömästi. ELY-keskus on valinnut toimintansa yhdeksi painopistealueeksi toimenpidekokonaisuuden teemalla "osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö".

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

Pohjois-Savon ELY-keskus hoitaa seuraavat erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät:

Järvi-Suomen kalataloustehtävät (Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Häme)

Maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvät tehtävät Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten alueilla

Kansainvälisen rekrytoinnin mallin koordinoiva ja kv. ostopalveluhankinnoista vastaava ELY-keskus

Mehiläistalouden kansalliset pesäkohtaiset tuet

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen menettelyjä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2021 sitovasti. Vuosien 2022–2024 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamenomäärärahaajako.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2021 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Marja-Riitta Pihlman, ylijohdaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

Ruokavirasto

Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö

Ympäristöministeriö

Juhani Damski, kansliapäällikkö

Väylävirasto

Kari Wihlman, pääjohtaja

Väylävirasto

Mirja Noukka, toimialajohtaja

Valmis

VN/9338/2019

10.12.2020

Pohjois-Savon ELY-keskus

Pasi Patrikainen, ylijohaja

Pohjois-Savon ELY-keskus

Jari Mutanen, johtaja

Pohjois-Savon ELY-keskus

Tommi Huttunen, johtaja

ELY-KESKUSTEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAN ALUSTAVA JAKO VUODELLE 2021, LUONNOS 7.12.2020

Liite

ELY-KESKUS	Jako 2020 (pl. kertaluonteiset, matkat, muut menot, virkistys)	Matkat, muut menot ja virkistys	Palkkausten tarkistukset	L- vastualueen lisäresurssit	Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen	Maatalouden valvonta	Osaajapulan koordinointi	Muut muutokset	OSOITETTAVA MÄÄRÄRAHA
Uusimaa	12 613 100	468 250	544 100	182 700	261 000	22 200	72 000	355 800	14 519 150
Varsinais-Suomi	11 605 800	688 050	500 700	182 700	78 300	43 500	72 000	35 900	13 206 950
Satakunta	2 128 600	111 250	91 800	0	52 200	25 700	72 000	0	2 481 550
Häme	5 625 800	208 100	242 700	0	52 200	30 900	72 000	-10 000	6 221 700
Pirkanmaa	6 223 300	389 450	268 500	182 700	78 300	36 100	72 000	283 600	7 533 950
Kaakkois-Suomi	8 684 200	391 650	374 600	182 700	78 300	25 200	72 000	-348 600	9 460 050
Etelä-Savo	4 493 600	188 750	193 800	0	26 100	22 200	72 000	21 000	5 017 450
Pohjois-Savo	6 921 300	391 600	298 600	121 800	52 200	35 200	72 000	0	7 892 700
Pohjois-Karjala	3 709 900	154 600	160 000	0	26 100	20 000	72 000	60 900	4 203 500
Keski-Suomi	8 818 500	363 000	380 400	182 700	52 200	24 400	72 000	60 900	9 954 100
Etelä-Pohjanmaa	9 295 700	484 150	401 000	121 800	26 100	47 400	72 000	208 800	10 656 950
Pohjanmaa	2 963 300	171 000	127 800	0	52 200	40 900	72 000	0	3 427 200
Pohjois-Pohjanmaa	8 527 500	430 350	367 900	121 800	78 300	41 300	72 000	193 145	9 832 295
Kainuu	3 436 900	176 850	148 300	0	52 200	7 400	72 000	-6 155	3 887 495
Lappi	8 505 900	477 500	366 900	243 600	26 100	12 600	72 000	58 500	9 763 100
KEHA oma toiminta	22 559 200	832 200	973 200	0	52 200	0	0	0	24 416 800
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	33 888 968	0	0	227 500	156 000	65 000	120 000	1 881 210	36 338 678
TE-ASPA	4 444 900	0	191 700	0	0	0	0	0	4 636 600
YHTEENSÄ	164 446 468	5 926 750	5 632 000	1 750 000	1 200 000	500 000	1 200 000	2 795 000	183 450 218